

Com funciona el món

UNA COL·LABORACIÓ DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

DEL CÀNNABIS A LA PSICOSI

Un gen predisposa el fumador de porros adolescent a desenvolupar psicopatologies greus

DAVID
Gallardo*

Força dies que quan vaig a comprar al mercat o al súper, les dependents em diuen, coneixedores del meu ofici: «Amb tot el que pren aquest jove d'avui dia, d'aquí a uns quants anys els psicòlegs tindreu feina». En l'última enquesta sobre la joventut de Barcelona, dos de cada tres entrevistats declaraven haver fumats porros, i la tendència és que cada vegada més joves en consumeixin de manera habitual.

L'associació que comentava al principi entre el consum de drogues i la manifestació de trastorns mentals s'està posant en relleu en àmbits científics, especialment pel que fa al consum de cànnabis. En un estudi elaborat recentment publicat al *British Medical Journal* es fa una extensa revisió dels efectes del cànnabis en el desenvolupament de la psicosi, que és una forma genèrica de trastorn mental que es caracteritza per la presència de deliris, al·lucinacions i altres déficits que interfereixen greument en el desenvolupament quotidià de l'individu que els pateix.

La primera vegada que es va constatar aquesta associació entre consum de cànnabis i psicosi va ser

en un estudi longitudinal encapçalat pel professor **Andreasson** i protagonitzat per 50.000 reclutes suecs. Llavors es va trobar una associació dosi resposta entre el consum de porros quan tenien 18 anys i el risc de ser diagnosticats d'esquizofrènia en els 15 anys següents. És a dir, com més consum, més risc.

En aquell moment, alguns investigadors, i també gran part dels col·lectius procànnabis, van argumentar que aquesta associació era inversa, és a dir, els esquizofrènics consumien cànnabis per alleujar els seus símptomes. Per comprovar-ho, es van dissenyar altres estudis que contemplaven la utilització del cànnabis abans que aparegués qualsevol senyal de malaltia; i les conclusions van ser les mateixes.

EL FET MÉS sorprenent d'aquesta associació, però, és que ha resistit tenint en compte multitud de variables que prèviament s'havien relacionat amb la psicosi, com ara el sexe, l'edat, el nivell educatiu, la personalitat, la intel·ligència, les males companyies, el consum d'altres drogues, l'edat dels pares, la presència o absència de separacions en la família, maltractament patern o matern, abús sexual infantil, factors socioeconòmics, etcètera. És a dir, la relació causal existeix.

Afortunadament, no tothom que fuma porros acaba desenvolupant una psicosi; si fos així, gran part de la generació del 68 estaria sota trac-

tament. ¿Com és compatible que s'hagi trobat, de manera recurrent, l'associació entre el consum de cànnabis i el fet que no tothom que en consumeix acaba malalt? La resposta a aquesta aparent paradoxa l'ha començat a respondre el professor **Avshalom Caspi**.

En un elegant estudi, demostra que l'aparició de la psicosi en l'adult es pot veure moderada per ser portador d'un al·lel d'un determinat gen. Els al·lells són diferents variants d'un gen i són responsables, en part, de la nostra individualitat. Doncs bé, en aquest estudi s'hi afirma que el risc de patir psicosi era molt més elevat en els individus

Per primer cop es relacionen factors ambientals i genètics amb un trastorn mental

que presentaven la variant Val/Val del gen de la COMT que en els individus que presentaven qualsevol altra combinació, si fumaven porros durant l'adolescència. Aquest gen té un important paper en la regulació de les concentracions de la dopamina al cervell, i ha estat prèviament implicat en l'esquizofrènia. El citat estudi és important perquè per primera vegada, i de manera conjunta, posa de manifest les relacions entre factors genètics i factors ambientals en el desenvolupament d'una psicopatologia greu.

El fet que s'hagi demostrat científicament i contrastadament

aquesta associació entre consum de cànnabis i psicosi hauria d'encendre els llums d'alarma dels serveis de salut públics i dels polítics del país. En aquest sentit, intencions com la del Ministeri de l'Interior de reduir el consum augmentant la vigilància policial a l'entorn de les escoles és positiva. No només perquè ajudarà a disminuir la violència juvenil, sovint associada al consum de porros, sinó perquè també ajudarà a prevenir l'aparició de problemes de salut mental greus en el futur, amb el consegüent estalvi en recursos i la consegüent millora de la qualitat de vida dels afectats.

LA UTILITZACIÓ del cànnabis amb finalitats terapèutiques en va posar sobre la taula la legalització. Molts col·lectius van aduir la innocuïtat del cànnabis en comparació amb el tabac o l'alcohol. Com hem vist, el cànnabis no és innocu, i el seu consum, més enllà de les propietats terapèutiques en casos de càncer o dolor crònic, per exemple, té greus efectes per a la salut. Així, doncs, la societat ha de prendre consciència de quins són els veritables perills d'una substància que, com a droga psicoactiva que és, modifica el comportament i altera les relacions socials. ■

*Professor del Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic de la Universitat de Barcelona.

PETIT
OBSERVATORI

JOSEP MARIA

Espinàs

EL BON GUST DE NO EXAGERAR

Força anys, la xocolata es presentava amb un repertori clàssic: xocolata negra, amb llet, amb menta, amb fruita seca, amb licor. Actualment, la xocolata experimenta les mateixes manipulacions que alguns aliments bàsics presenten en els restaurants que volen ser innovadors. Es multipliquen les botigues especialitzades en varietats de xocolates i se celebra un Saló de la Xocolata.

Jo sóc un addicte a la xocolata; en el sentit que és estrany que un dia no em mengi. En demano als restaurants i també em mengo a casa. No en grans quantitats, però sí regularment. Però no comparteixo dues tendències que actualment són moda.

La primera és la combinació de la xocolata negra amb els més diversos ingredients: olives negres, tòfona, formatge, vinagre, oli, fins i tot anxoves. Excel·lents xocolaters es dediquen a aquestes invencions, i en algun cas el resultat pot ser estimable. Però passa com amb l'oruxo que porta herbes o cafè, als que els agrada de debò l'oruxo el prenen sol. I amb les sarses i altres postres, sovint servides amb un *coulis* de maduixa o del que sigui, que altera el seu gust propi.

Una altra tendència que tampoc em satisfà és la moda de la xocolata negra amb un 75% o amb un 80% de cacau. Perquè això ja no és xocolata, és gairebé cacau pur. Alguns arriben a oferir xocolata dient que és en un 100% cacau! Si guem seriosos: el cacau és un producte, mentre que la xocolata és una elaboració. Un aigua amb un 100% d'alcohol no seria un aigua, sinó alcohol pur.

Qui, ja fa molt temps, va inventar la xocolata, va ser un mestre del refinament i de la proporció. Hi ha un marge, naturalment, de percentatge de cacau, que respon als diferents gustos.

No obstant, que la *caacuitis* acabi destruint el delicat equilibri de la xocolata negra em sembla una broma -amarga, és clar- per als que som devots dels antiquíssims bombons que tenen el bon gust... de no exagerar. ■

el pols de la premsa internacional

CARLOS
Eldordi

'MEA CULPA' SOBRE L'IRAQ

Les sondejos fa mesos que diuen que la majoria, creixent, dels nord-americans volen que les seves tropes es retirin de l'Iraq. I la caiguda en picat dels índexs de popularitat de **George Bush** expressa, sobretot, el malestar perquè això no ha passat. El Govern ha intentat respondre a aquesta pressió magnificant la bondat dels passos que en l'últim any l'Iraq ha anat fent en el camí cap a la democràcia. Però els fets, el deteriorament cada vegada més greu de la situació, han acabat amb aquestes operacions d'imatge. El país està a la vora d'una guerra entre comunitats i els Estats Units no poden fer res per frenar aquest procés: les sortides per evitar l'enfrontament civil, que sembla que n'hi ha, depenen de les diferents parts iraquianes

implicades o de la influència d'alguns països veïns. Però no pas dels ocupants.

► Els analistes nord-americans ho saben i ho estan dient obertament als diaris. I la recrudescència de la violència no només no ha frenat, sinó que ha reforçat les exigències d'una urgent retallada d'efectius nord-americans a l'Iraq. Un dels que més clar ho ha dit ha estat **Thomas Friedman**, un superespecialista que al seu dia va recolzar sense reserves la invasió i que ha continuat fent-ho, encara que a partir d'un cert moment començés a criticar, amb duresa creixent i sempre a THE NEW YORK TIMES, la manera com els seus van gestionar el seu exit militar. Però en el seu últim article sobre el tema, en un exercici que està a meitat de camí entre l'honestat intel·lectual i el cinisme, **Friedman** ha partit d'una reflexió que ho questiona tot: «Des del començament de la guerra de l'Iraq, era clar que la "victòria" depenia de la resposta que tingués una gran pregunta: ¿L'Iraq era com era per culpa de com era Saddam o Saddam era com era per culpa de com era l'Iraq, un país congènitament dividit entre xiïtes, sunnites i kurds als quals únicament es podia mantenir junts amb mà de ferro? Desgraciadament, per poder respondre a aquesta pregunta els Estats Units haurien d'haver proporcionat un mínim de seguretat a tots els iraquians. No ho hem fet».

► A partir de l'acceptació de l'argument central dels que, en el seu dia, es van oposar a la guerra, l'articulista s'estén a explicar que si s'hi haguessin enviat més tropes i s'haguessin fet cas a **Colin Powell** i no a **Donald Rumsfeld**, ara la cosa seria diferent. Però la conclusió de l'article és

The New York Times diu que els EUA no han de ser la mainadera d'una guerra civil.

inequívoca, i s'ha de subratllar que a **Friedman** se li atribueixen contactes al més alt nivell polític: «És el moment de les decisions. La nostra tasca era ajudar-los en un marc raonablement segur, no en una galeria de tir. Hem fracassat en aquell afany. No obstant, ells han de decidir. Ara és als iraquians als que els correspon dir si volen que els nord-americans se'n vagin o continuïn. [...] Els nord-americans no haurien ni han de ser mainaders d'una guerra civil».

► Per la seva part, THE INDEPENDENT obría a tota pàgina ahir amb el que **Tony Blair** havia dit la nit anterior a la televisió: «Deu em jutjarà per l'Iraq». El diari també afegia que s'ha rumorejat que **Bush i Blair** van resar junts a la capella del ranxo texà del primer dies abans de l'atac. I **Aznar?** ■